

WZEEUWS Weerzien

Pak 'm
mee!

extra
dik dit
keer!

September 2019 - eerste jaargang nr 4 | DE GRATIS KRANT VOL HERINNERINGEN | STICHTING ZEEUWS WEERZIEN

Pagina 3
Uit het goede
hout gesneden

Pagina 7
En gij zult
spinazie eten!

Pagina 11
Een pruttelend
duifje

Pagina 13
Keuzestress
en klompensok

We herdenken en gedenken

Het was groots en mooi,
de start van de herdenking van de
bevrijding in Terneuzen, de laatste dag
van augustus. Met koninklijke en nationale
aandacht stond Zeeland opeens toch maar
mooi in het centrum van de belangstelling.

door: Jan van Damme

Walcheren 1945 | Foto: collectie Bevrijdingsmuseum in Nieuwdorp.

Het mocht ook wel eens. Te lang was er buiten de provincie nauwelijks aandacht voor de Slag om de Schelde. Wij Zeeuwen wisten wel hoe cruciaal de gevechten op de boorden van de Westerschelde in de herfst van 1944 waren geweest. In de rest van Nederland werd pas oh en ah geroepen als het over die brug te ver ging bij Arnhem.

Wie tegenwoordig nog eigen herinneringen aan de bezettingsjaren heeft moet inmiddels 80-plus zijn. In dit septembernummer van Zeeuws Weerzien komt een aantal van die ooggetuigen aan het woord. Ies Jacobse kon in een Buffalo meerijden naar Hoofdplaat. In Nieuwdorp zag Adri van Oosten de veldwachter twee vuurpijlen afvuren, een rode en een groene. Wim van Sluijs vond cornedbeef uit gezonken geallieerde landingsvoertuigen op het strand van Zoutelande. Tannie Stoutjesdijk-

Wilbrink uit Zierikzee was anderhalf jaar op een evacuatieadres buiten Zeeland maar herkende bij terugkeer meteen de zilte geur.

Herinneren en herdenken, daarover zijn toch zeker de lezers van deze krant het met elkaar eens, is waardevol en noodzakelijk. Wie het verleden vergeet, maakt kans steeds dezelfde fouten te maken. Het is een volkswijsheid die we hier graag even in herinnering roepen.

In rouw gedompeld

De bevrijding in het grootste deel van Zeeland - Schouwen-Duiveland bleef bezet - bracht in het najaar van 1944 opluchting. Van uitbundige feestvreugde was in grote delen van de provincie echter geen sprake. In West-Zeeuws-Vlaanderen waren de meeste dorpen en stadjes en ook vele boerderijen op het platteland zwaar beschadigd of vernield. Walcheren was onder

water gezet, de dijken waren op vier plaatsen kapot gebombardeerd. In Breskens kwamen bijna tweehonderd inwoners om bij een desastreus geallieerd bombardement op 11 september 1944.

'Nine eleven', in het Zeeuws-Vlaamse vissersdorp werd die datum al van een rouwkrans voorzien, lang voordat er aan de andere kant van de oceaan vliegtuigen in de Twin Towers vlogen. Nog geen maand na Breskens werd Westkapelle in rouw gedompeld toen de eerste aanvalsgolven met bommenwerpers meer het dorp raakten dan de dijk.

De bevrijding van Zeeland was op die manier niet meteen aanleiding voor een uitbundig volksfeest. Daarvoor was het leed en de verwoesting te groot. Wie er oog voor heeft kan zien dat de strijd van toen tot op de dag van vandaag sporen nalaat. Kijk maar eens rond in kernen als Breskens,

Schoondijke, Oostburg, en Vlissingen en Westkapelle aan de andere kant van de Schelde. Een groot deel van de huizen is na-oorlogs. Dat een groot deel van het Walcherse platteland na het dichten van de dijkaten onder een dikke laag slik was verdwenen, kunnen we ons nu niet meer voorstellen. Er groeide geen boom meer, vogels waren verdwenen, perceelgrenzen moesten opnieuw worden uitgezet. Wat de Tuin van Walcheren werd genoemd, kwam niet meer terug. Met het resultaat dat er veel geschiedenis verdween uit het landschap rond Middelburg, Vlissingen en Veere.

Een droom komt uit

Nu is er alle reden om blij te vlaggen: 75 jaar in vrede leven, dat was lange tijd een droom, die nu dan toch is uitgekomen. Dat er dit jaar eindelijk aandacht en erkenning komt voor de Slag om de Schelde, daar mogen we tevreden over zijn. We herdenken

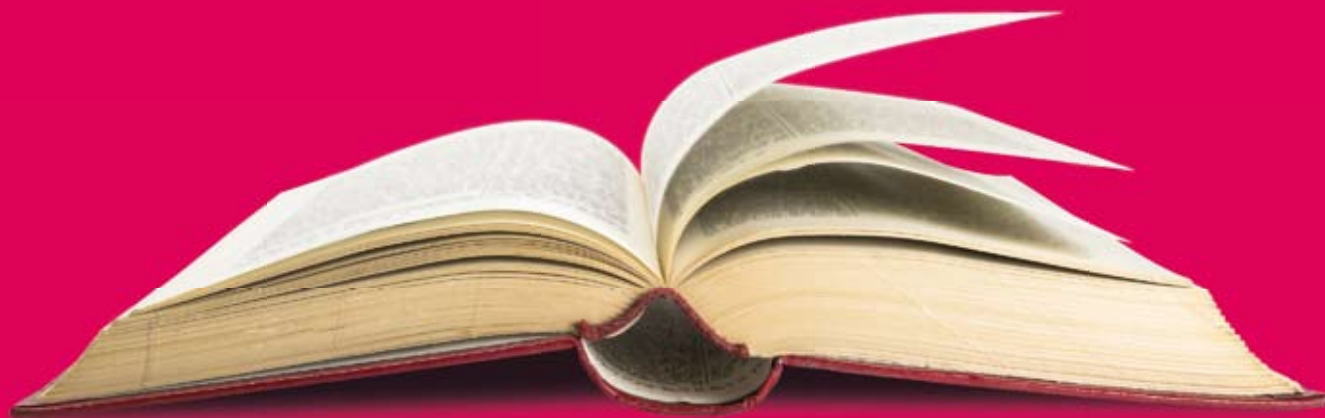
en gedenken. Ook in dit nummer van Zeeuws Weerzien.

Beste lezers,

Wij ontvangen veel verzoeken om Zeeuws Weerzien per post op te sturen. Helaas is dit niet mogelijk. Wel kunt u, zo lang de voorraad strekt, van alle eerder verschenen edities een gratis exemplaar ophalen bij 'Het Zeeuws Kado', Kreukelmarkt 12 in Goes. De winkel is geopend op dinsdag en op donderdag t/m zaterdag van 11.00-17.00 uur. (Voor extra informatie kijk op www.zeeuwse-producten.nl). Wij halen veel inspiratie uit uw reacties. Blijf ons dus schrijven! Dit kan via weerzien@feest-vanherkenning.info of stuur een kaartje naar Stichting Zeeuws Weerzien, Postbus 33, 4350 AA VEERE.

De redactie

Goede zorg begint met een verhaal

T. 0900-7879777 | zorglijn@svrz.nl | www.svrz.nl

Tannie en Jaap Jansen maken er het beste van Gescheidenen toch samen bij SVRZ

Tannie Jansen is 84 en had nooit gedacht in een verpleeghuis terecht te komen. 'Gesloten afdeling, dat klinkt vervelend. Maar dat is alleen voor mensen die weglopen. En het staat ook niet op een bordje bij de deur', klinkt het laconiek. Ze straalt berusting uit, tevredenheid eigenlijk. 'Soms voel ik dat ik de greep kwijtraak en dingen niet goed weet. Dan denk ik: wat gebeurt mij nou weer?! Maar bang voor de toekomst word ik daar niet van. Het leven komt zoals het komt. En het is nog steeds de moeite waard.'

Uit elkaar

Jaap Jansen (90) heeft het er wat moeilijker mee. 'Kijk, iedereen gaat dood. En dan moet je zonder de ander verder. Maar het is me vies tegengevallen dat we bij leven uit elkaar moesten. Dan moet je opnieuw je draai zien te vinden. Soms valt de eenzaamheid me op mijn kop. Dan heb ik een paar dagen nodig om op verhaal te komen. De kinders zijn bijna boos dat ik dan niet bel. Maar ik moet dat gevoel zelf onder de knie krijgen. Ook twijfel ik soms. Is ze niet te goed voor zo'n gesloten afdeling? Maar ze doet graag aan allerlei activiteiten mee en vindt het er gezellig. Daar kan ik alleen maar blij mee zijn.'

Zondag, feestdag

Hij woont - door een gang verbonden - in een aanpalende seniorenwoning in het zorgcomplex. Twee keer per dag gaat hij een paar uur bij zijn vrouw op bezoek. En dan zijn er nog de zondagen. Feestdagen! Dan komt ze bij hem op visite. Steevast zet hij voor haar een bloemetje klaar. Als hun diensten het toelaten, komen de kinderen ook. Hij kookt. En ze maken er een gezellig middag van. 'Om vijf voor vijf wandel ik met haar terug naar de groepswoning.

Want om vijf uur begint daar de maaltijd. En als tegen achten de belangrijkste wedstrijden op Studio Sport achter de rug zijn, ga ik weer bij haar op bezoek. Ze klaagt dan dat ik te laat ben. Maar dat doet ze ook als ik precies volgens afspraak binnenstap. Best grappig...'

△ Jaap en Tannie Jansen

Echte band

Tannie Jansen is blij met haar persoonlijk begeleider Annabel de Ket: 'Mijn eerste hulplijn'. Deze voelt zich helemaal op haar plek in die functie. 'Ik wilde in de kraamzorg gaan werken. Inderdaad, helemaal aan het andere eind van het levenspad. Door een stage ben ik toevallig in de ouderenzorg terecht gekomen. Dat bleek goed bij me te passen. Hier moet je proberen - en dat lukt ook prima - om een echte band met de cliënten en hun familie te krijgen. Bij zo'n moeder en baby ben je doorgaans maar korte tijd nodig. Hier gaat het om mensen met wie je hun laatste jaren, maanden, weken optrekt. Met wie je het samen zo gezellig en zinvol mogelijk wil maken.'

Levensverhaal

Annabel de Ket licht haar keuze toe: 'In sommige andere takken van zorg zijn de contacten vluchtig. Omdat het een korte periode betreft, omdat je maar af en toe binnenloopt of omdat ze minder van je afhankelijk zijn. Werken in een woongroep heeft tot voordeel dat je die band met cliënt en familie ook echt kunt uitdiepen. Je hebt te maken met zes of zeven cliënten en hun relaties. Dat is echt wat anders dan een groep van twintig mensen onder je hoede hebben. Oké, je bent met twee of drie verzorgenden, maar hebt wél met iedereen te maken. Met wensen, voorkeuren, aardigheden en eigenaardigheden. En met - niet te vergeten - een hele levensgeschiedenis. Alle cliënten zijn verschillend. Daarop inspelen is een mooie uitdaging.'

Schatje

Voor Jannie en Jaap Jansen is elke dag hetzelfde en toch weer anders. Vaste tijden van komen en gaan, rust, regelmaat. Maar ook nieuwe verhalen, nieuw verlies. En als Jaap zijn vrouw naar bed heeft geholpen, gaat hij naar z'n appartement. Soms overvalt hem het alleen zijn. Meer dan zestig jaar getrouwd samenleven poets je niet zomaar weg. Maar als hij terugdenkt aan het zoekende antwoord van zijn vrouw, moet hij stilletjes lachen. 'Of ik hem een schatje vindt? Nou, dat is een moeilijke vraag. Ik vind hem nog wel lief hoor. Hij is gewoon goed.'

Voor meer informatie over zorg van SVRZ kijkt u op www.svrz.nl

Kijk uit naar
de volgende
editie

Krantenjongen Loek Barendregt bezorgde het proefnummer van Zeeuws Weerzien in het Provinciehuis. De krant verschijnt in maart, juni, september en december.

Foto: Fotoatelier Karin den Boer.

Colofon

Zeeuws Weerzien is een gratis krant die 4x per jaar in een oplage van 50.000 wordt verspreid in heel Zeeland: in alle vestigingen van Bibliotheek Zeeland, zorg- en welzijnsinstellingen, gemeentehuizen, wachtkamers van huisartsen en fysiotherapeuten, musea, boekhandels en bij lokale ondernemers. Een overzicht van distributiepunten, alsmede een digitale versie van de krant, treft u op onze website. De krant komt tot stand in samenwerking met Stichting Feest van Herkenning, die bijeenkomsten organiseert waarbij het delen van herinneringen centraal staat.

Uitgever

Stichting Zeeuws Weerzien
Voorzitter Frans van de Velde
Postbus 33, 4350 AA Veere
www.feestvanherkenning.info/
zeeuws-weerzien
weerzien@feestvanherkenning.info

Eindredactie

Jan van Damme

Redactie

Peter Blom, Zeeuws Archief
Johan Francke, ZB| Planbureau
en Bibliotheek van Zeeland

Vormgeving

Leo Minnaard
Ramon de Nennie, decreet

Druk en advertentieverkoop

Meulenberg Media, Patrick Joossens
verkoop@meulenberg.nl

Coördinatie

Hanneke de Vroe, Zeeuws Weerzien
weerzien@feestvanherkenning.info

Bij het samenstellen van deze krant is met zorg getracht alle rechthebbenden m.b.t. beeld- en archiefmateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat (foto)rechten zijn geschonden, dan kunnen zij zich wenden tot de redactie via weerzien@feestvanherkenning.info.

Deze editie is mede
mogelijk gemaakt door

Stichting
de Godshuizen

Verdwenen beroepen... de klompenmaker Toen liepen we nog op hout

In de serie 'verdwenen

beroepen' komt deze keer

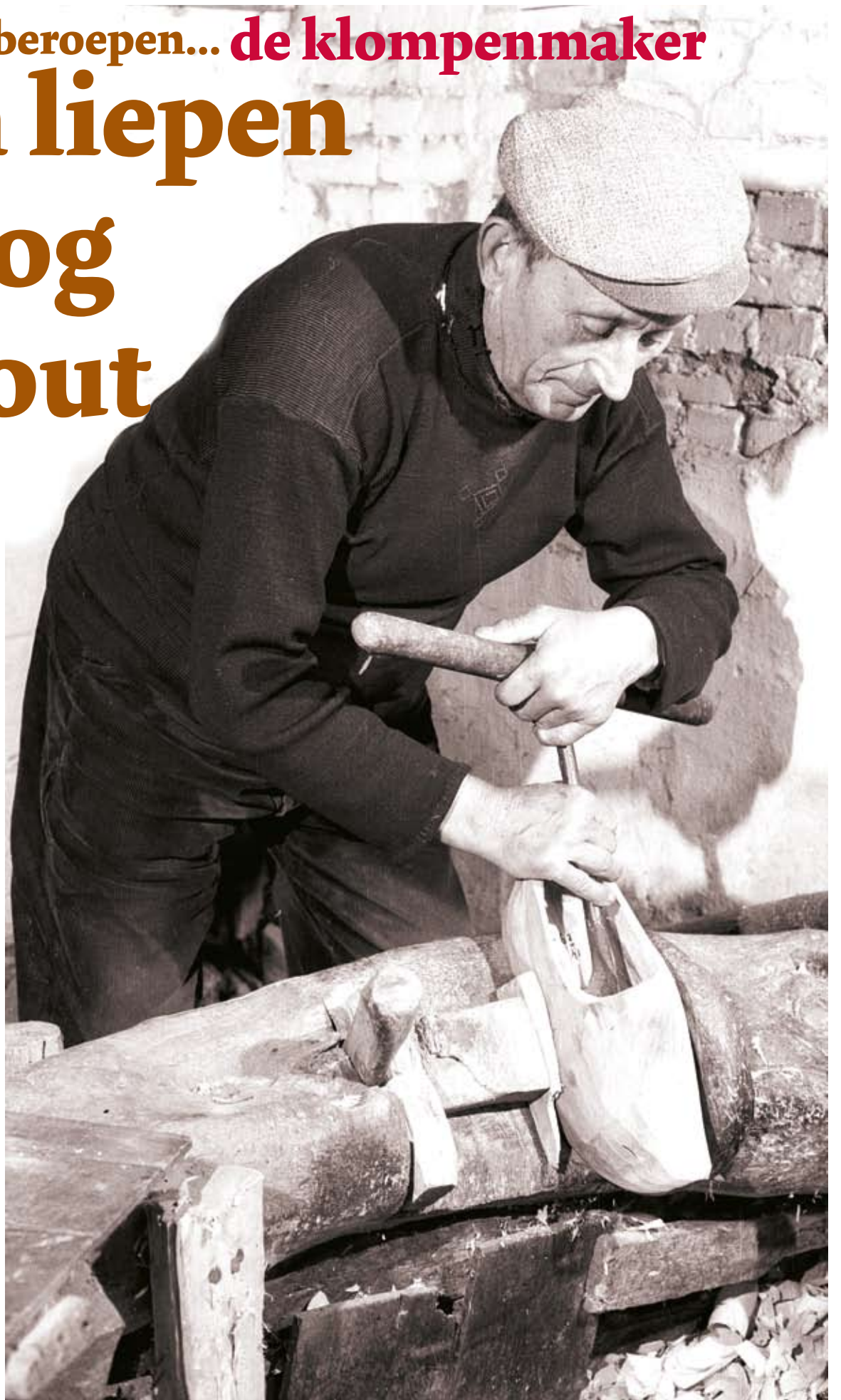
de klompenmaker aan

bod. Houten schoeisel

voor wie over de kasseien

wilde kleppen.

door: Johan Francke

Klompenmaker De Couwer uit Clinge aan het werk, 18 september 1965 | Foto C. Kotvis, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr: 97819

Joseph van Boven was na de oorlog een van de laatste ambachtelijke klompenmakers. Hij had zijn werkplaats in Sint Jansteen, waar zijn vader Camille het bedrijfje in 1924 startte. Als we Joseph mogen geloven was zijn beroep zijn leven. Staand voor de stadhuis trap voor zijn trouwen sprak hij tot zijn vrouw Irene Bock dat hij zijn hart had verpand aan de klompen: 'u zult zijn klompen moeten dragen, anders bent u geen echte klompenmakers-vrouw.'

In de streek werden de klompjes niet alleen gedragen maar ook gebruikt om de doopsuikers in te stoppen die de meters (doopmoeders) aan kinderen, vrienden en familie uitdeelden. Vroeger was het heel gewoon om op klompen te lopen. Regionaal waren er zelfs verschillen tussen

de klompen: puntige, stompe, model kano en zondagse klompen. Omdat mensen geen vervoer hadden legden ze grote afstanden af en sletten de klompen snel. Met de komst van de fiets en de auto liep de verkoop van klompen terug. Door gebrek aan leer liep de verkoop tijdens de Tweede Wereldoorlog weer op. In een tijd dat het wegdek nog nat en onverhard was hield je droge voeten en de klompen zakten niet zo diep weg in de modder. Groot voordeel was dat je er niet snel koude voeten in kreeg, zeker niet als je de klompen opvulde met stro.

Kloefklappers

Rond 1900 waren er nog tienduizenden klompenmakers die voor de vijf miljoen inwoners van Nederland vier miljoen paar draagklompen per jaar maakten. In 1968 waren er in Nederland

nog 216 klompenmakers over en in 1949 telde Zeeland nog 44 machinale klompenbedrijven met circa 250 man personeel. Er woonden vooral veel klompenmakers aan de grens met België, waar ze kloefklappers werden genoemd. Clinge was de absolute klompenmakershoofdstad van Zeeland, waar ooit achttien klompenmakers tegelijk waren gevestigd. Rond 1960 was er nog een korte opleving door het maken van souvenirklompjes.

Piet Heule, timmerman en klompenmaker te Nieuwvliet, hield het halverwege de 19e eeuw echter al voor gezien en emigreerde naar Brazilië. Van de in armoede vervallen man is de legendarische uitspraak 'op een dag zullen ze ons vinden.' Daar bleek geduld voor nodig, want dat was pas in 1973 het geval. Probleem met de klompen was

dat halverwege de twintigste eeuw alleen oude mensen er nog op bleven lopen, maar jongeren niet meer.

Kloefklappers

Was er voor de oorlog nog bijna overal in de omgeving een klompenmaker te vinden, na 1945 verdween het ambacht in rap tempo. Klompenmaker Vermeulen in Goes stopte er bijvoorbeeld begin jaren zestig al mee en Joseph van Boven uit St. Jansteen als laatste in 1985. Tegenwoordig worden in Zeeland op ten minste nog één adres klompen gefabriceerd, uiteraard machinaal. Bij Klompenmakerij Traas in Heinkenszand wordt van wilgen- of populierenhout solide schoeisel gemaakt voor in de tuin, op het land of waar de eigenaar ze naartoe wandelt.

Europese Interreg project SAIL houdt senioren actief

“Nog een klein stukje mevrouw de Nooier!” moedigt bewegingscoach Anja aan. Mevrouw de Nooier toch laat nog even een zucht, geeft vervolgens Anja een dikke knipoog en versnelt haar pas. Anja kan nog net haar lachen onderdrukken, terwijl mevrouw de Nooier in een mooi tempo verder richting het eindpunt wandelt. Niet veel later komt mevrouw de Nooier glunderend over de finishlijn bij museum Terra Maris. Ze heeft hiermee de tien kilometer volbracht, een persoonlijk doel waar ze de afgelopen 5 maanden naartoe heeft gewerkt. Dit was op 15 juni 2019, toen de eerste Walcherse Vitaliteitsmarkt plaatsvond bij Terra Maris in combinatie met de Challenge Day. Op deze dag kwamen ruim 150 deelnemers naar het eindpunt in Oostkapelle waar zij hun eigen Challenge wisten te volbrengen. Hierna kon men genieten van de Vitaliteitsmarkt waar de bezoekers werden geïnspireerd om ook op andere manieren gezondere keuzes te maken.

Challenge Day

“Op de Challenge Day voeren de deelnemers uit waar ze de hele periode voor getraind hebben,” legt Mireille Huiszoon, initiatiefneemster van de Challenge Day, uit. “Na een testdag voor de conditie, motivatie en doelstelling spreken we af welke afstand ze naar toe gaan werken. En we maken een gezondheidsdoel inzichtelijk, omdat het voornamelijk gaat om mensen met suikerziekte of met hart- en vaatproblemen. Vanaf die tijd gaan we wekelijks wandelen. Tussentijds organiseren we dingen als een informatieavond of een clinic om de deelnemers zoveel mogelijk kennis te laten maken met gezonde activiteiten in de buurt waar ze na de Challenge Day bij aan kunnen sluiten, het uiteindelijke doel. Tot slot is er weer een testdag, want je wil natuurlijk weten of alle gezondheidsdoelen gehaald zijn. En de Challenge Day zelf is een mooie afsluiting, want daar gaan ze uitvoeren waar ze voor getraind hebben.”

De deelnemers blijken erg positief, zeker als het ook resultaat heeft opgeleverd als medicijnen

Vitaliteitsmarkt in samenwerking met de Challenge Day geeft senioren een kennismaking met verschillende activiteiten

kunnen minderen of verminderde klachten. Ook de sociale invloed is groot, vertelt Mireille: “Als je zo’n project samen kan doen met anderen is dat heel prettig en je ziet ook echt loopmaatjes ontstaan. Zeker voor herhaling vatbaar!” In het najaar starten er weer diverse wandelgroepen in Zeeland, u kunt voor meer informatie contact opnemen met de welzijnsorganisatie in uw gemeente of via uw huisarts.

Vitaliteitsmarkt

Het Europese Interreg project SAIL was blij dat ze konden ‘aanhaken’ aan dit prachtige initiatief door op het eindpunt een Vitaliteitsmarkt te organiseren. Terra Maris bood een prachtige locatie, gelegen in het prachtige natuurgebied De Manteling van Walcheren, de perfecte combinatie tussen natuur, vitaliteit en gezondheid. Tijdens de markt konden zowel de deelnemers aan de Challenge Day als andere geïnteresseerden kennismaken met verschillende activiteiten rondom het thema beweging en welzijn. Zo konden ze ondermeer een workshop in de Chinese bewegingskunst Tai Chi volgen, was er een klankschalenconcert, kon men een ontspannende voetzoolreflex massage ervaren of de bloedsuiker laten bepalen. Ook waren er diverse sport- en welzijnsorganisaties aanwezig, kon men met vragen terecht bij de leefstijlcoach van de gemeente Veere en was er de mogelijkheid om kennis te maken met Mindfulness met paarden. Over de Vitaliteitsmarkt had ondernemer Huberdien Westerweele het volgende te vertellen “Voor mij als ondernemer is het thema gezond zijn en gezond blijven, met de daarbij komende natuur, rust en beleving echt een uitgangspunt. Tijdens de Vitaliteitsmarkt was ik aanwezig als standhouder, hier was het mijn doel om deelnemers van de Challenge Day, inwoners en gasten kennis te laten maken met coaching met behulp van paarden, wat bezoekers dan ook hebben gedaan tijdens mijn workshop waar deelnemers kennis konden maken met deze vorm van coaching.” Huberdien was standhouder als eigenaresse van PaardenKracht naar EigenKracht, Paarden maken het Verschil. Ze kijkt dan ook uit naar een volgende editie ‘Ik ben voorstander van een jaarlijks evenement zodat het een uitstraling krijgt van een evenement waar je beslist geweest moet zijn. Op deze manier kunnen we het ondersteunen van gezond en vitaal zijn op zowel mentaal als fysiek gebied een gezicht geven.” Voor meer informatie over coaching met paarden kunt u contact opnemen met Huberdien Westerweele (info@paardenkrachtnaareigenkracht.nl).

Gezondheidschecks

Hoe gezond zijn de inwoners van Cadzand, Domburg en Oostkapelle? Voor het antwoord op deze vraag konden inwoners van Cadzand, Domburg en Oostkapelle afgelopen mei en juni meedoen aan een gezondheidscheck. Opvallend

Dit jaar zijn er al diverse activiteiten georganiseerd vanuit het Europese Interreg project SAIL. Dit project richt zich op het langer actief en onafhankelijk houden van senioren. Project SAIL legt nieuwe verbanden tussen sport, beweging, gezonde voeding en welzijn. Hiermee kunnen zowel inwoners als toeristen leren zo lang mogelijk vitaal te blijven. Binnen dit project zijn diverse activiteiten georganiseerd zoals de gezondheidschecks en de Zilveressies. Ook was er een samenwerking tijdens de afsluiting van Zeeland in Beweging, de Challenge Day, met een Vitaliteitsmarkt.

was dat bijna 40% van de bezoekers van de gezondheidschecks lijdt aan overgewicht. Een groot deel van de deelnemers bleek ook een te hoog cholesterol te hebben. Mensen kregen ter plaatse een leefstijladvies.

Vooruitblik

Ook de komende periode zullen er binnen het Interreg project SAIL nog diverse andere activiteiten georganiseerd worden. Zo zal er in de gemeente Sluis in het najaar een training worden verzorgd door IVN: Gezond Natuur Wandelen. Daarvoor worden wandelgidsen getraind om minder actieve mensen te verleiden om in beweging in de natuur te komen en via een wandelgroep contacten te leggen. Hiermee wordt ook weer het belang van natuur voor je gezondheid onder de aandacht gebracht. Ook wordt in Cadzand medio oktober door Eetwinkel Valk een Kezanse lunch voorbereid voor de ouderen in Cadzand. Hierbij halen we graag herinneringen op over de Kezanse kost. Kent u bijvoorbeeld de Vosse sopp’n, Juunprol, Asjee, Beierpap of Slempe? Het zijn stuk voor stuk authentieke streekgebonden gerechten uit het Land van Cadzand.

Wilt u meer weten over het SAIL project?

Dan kunt u contact opnemen met Tatiana Booi (tatianabooi@impulszeeland.nl), Estherella van Klinken (estherella.vanklinken@ggdzeeland.nl) of Patrick Vader (p.vader@sportzeeland.nl)

‘Bij Zijpe rook ik weer het zilte Zeeland’

Herinnering aan de bevrijding door

Tannie Stoutjesdijk-Wilbrink (84)

door: Ali Pankow

„Mamma, ik ruik Zeeland weer! Dat riep ik uit op de boot naar Zijpe. Die heerlijke zilte geur gaf zoveel herkenning”, memoreert Tannie Stoutjesdijk-Wilbrink (84) uit Zierikzee. Zij was elf jaar toen het gezin Wilbrink in augustus 1945 met negen kinderen terugkeerde na ruim anderhalf jaar evacuatie in Lochem. Wegens de inundatie van het eiland door de Duitsers moesten de meeste bewoners naar elders verkassen.

„Het was geweldig om weer thuis te komen, maar echt heimwee heb ik niet gehad.” Tannie verwijst naar de veerkracht en de gretigheid van alle nieuwe indrukken die je als kind hebt. „Ik had geen idee hoe groot de wereld buiten Schouwen-Duiveland was tot die dag van de evacuatie.” Haar vader, kruidenier in Zierikzee, wist met hulp van zijn familie in De Achterhoek in 1944 zijn nering in Lochem tijdelijk voort te zetten. „Natuurlijk waren er ook angst en zorgen. Ik was bang van die V1’s die overkwamen. We hadden te eten uit de gaarkeuken, maar echt honger hebben we niet gehad. Ondanks alles was het voor ons ook een ongestructureerde en zelfs onbezorgde tijd. Op je buik op de slee door een besneeuwd bos had ik nog nooit meegemaakt.”

Beelden van de Bevrijding op 5 mei 1945 staan Tannie nog goed voor ogen. „Het was ineens feest. De Canadezen reden op legertrucks door de straten van Lochem. We stonden allemaal te zwaaien en als kinderen mochten we een stukje meerijden op die trucks.” Twee maanden later, een dag na thuiskomst in Zierikzee kreeg Tannie difterie, maar is daar gelukkig snel van hersteld.

Onvergetelijke data

door: Ans van Nieuwenhuijzen

Belangrijke dagen die de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog markeren, zijn 6 juni en 17 september 1944 en 5 mei 1945. Zo staat 6 juni voor D-day, de invasie in Normandië, ook bekend als de operatie Overlord. De operatie Market Garden of de nogal noodlottige slag om Arnhem wordt 17 september herdacht. Onbetwist hoogtepunt is natuurlijk de bevrijding van Nederland op 5 mei.

In mijn familie hebben die data nog een andere betekenis. Om

het chronologisch te houden: mijn grootmoeder van moeders kant - Jans, naar wie ik ben vernoemd - was jarig op 6 juni. Oma Rachel trof de minder glorieus datum van 17 september als geboortedag, maar uiteraard lang voor de slag om Arnhem.

En dan mijn ouders, getooid met de oer-Hollandse namen Jan en Marie. Zij trouwden op 5 mei 1943. In mijn schooltijd, de jaren vijftig en zestig, werd Bevrijdingsdag nog elk jaar gevierd en was ik die dag vrij. En bij ons thuis was het dan natuurlijk altijd dubbel feest.

De veldwachter vuurde twee lichtpijlen af

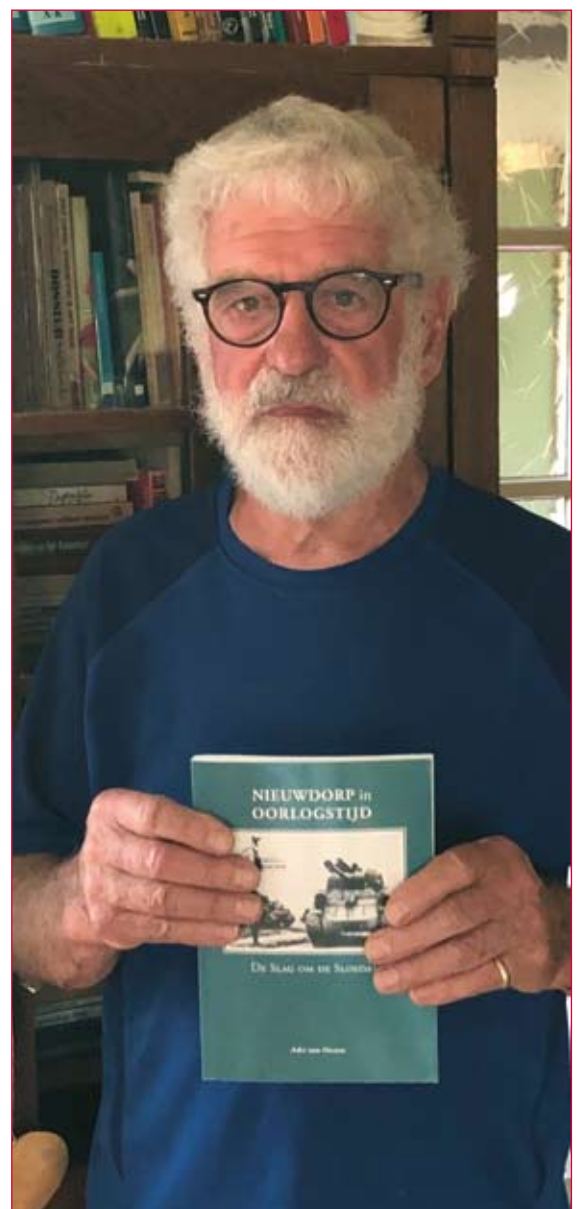
door: Albert Kort

Vorig jaar verscheen zijn boek Nieuwdorp in oorlogstijd. De inmiddels 80-jarige Adri van Oosten uit 's-Heer Hendrikskinderen maakte het als kind van vijf jaar in Nieuwdorp allemaal mee. Hij mocht toen wel een klein jongetje zijn, er gebeurden dingen die hem altijd zijn bijgebleven.

Adri's boek heeft tot veel reacties geleid. Tijdgenoten herkennen veel van wat hij in zijn boek vertelt en dit jaar heeft hij een aantal keren een lezing gehouden over de oorlog. Genoeg redenen dus om Adri te interviewen. En vertellen kan hij. Zo hield hij tijdens de dodenherdenking dit jaar een 'praatje' over de afschuwelijke dingen in de oorlog. Nieuwdorp lag in 1944 in de frontlinie, beschoten door zowel de terugtrekkende Duitsers als de aanstormende Engelsen en Schotten. De school die door een explosie in vlammen opging, de enorme luchtdruk die het glas uit de sponningen deed trillen: dit alles heeft op hem indruk gemaakt.

Aan tragische gebeurtenissen ontbrak het niet. Neem die geestelijk gehandicapte jongen van Walcheren, die vanwege de inundatie eind 1944 met zijn vader en moeder een veilig heenkomen had gezocht in het 'veilige' Nieuwdorp, en die door de Engelsen wegens 'verdacht' gedrag werd aangehouden. De jongen werd verhoord, slaagde erin te ontsnappen, maar werd door de Engelse kok doodgeschoten omdat hij een tweetal waarschuwingsschoten had genegeerd.

Op uitnodiging van het Bevrijdingsmuseum in Nieuwdorp vertelde Adri op 5 mei jongstleden over de bevrijding, die hij op een wel heel vreemde manier meemaakte. Op een zondagavond trokken de Duitsers zich terug achter de Sloedam en het gezin Van Oosten ging naar bed, de ouders in gewone kleding, je kon tenslotte niet weten wat er volgende dag stond te gebeuren. Adri sliep de hele nacht door en de volgende ochtend kreeg hij van alle kanten te horen: „We zijn bevrijd, we zijn bevrijd.” De jongen rende naar het dorp en zag overal vlaggen. Soldaten deelden sigaretten en chocolade uit!

Op 5 mei 1945 werd de bevrijding nog een keer herdacht. Wie denkt dat dit uitgebreid gebeurde, vergist zich. Spectaculair vuurwerk hadden de dorpelingen tijdens de oorlog al genoeg gezien. Nu was het de veldwachter die twee lichtpijlen afvuurde: een rode en een groene. En dat was alles.

Wat d'oorlog ook vernielt en knakt

door: Jan van Damme

In elk nummer van Zeeuws Weerzien plaatsen we een fragment uit een Zeeuws boek. Met het oog op de herdenking van de bevrijding kiezen we deze keer voor 'Versailles aan de Schelde' van Anna van Suchtelen. In haar boek over het huis Zorgvliet en zijn bewoners in Ellewoutsdijk vertelt dominee Willenswaard over hoe geallieerde beschietingen en bombardementen in oktober 1944 een groot deel van het dorp vernietigden of zwaar beschadigden.

Verwoest Ellewoutsdijk in de winter van 1944-45 | Foto collectie Bevrijdingsmuseum Nieuwddorp.

Natuurlijk! Iedereen heeft van Walcheren gehoord. Maar wee de plaatsen en plaatsjes die als halve puinhopen in een vrijwel ongeschonden gebied liggen. Ze worden vergeten. Zulk een vergeten puinhoop is Ellewoutsdijk.

Anna van Suchtelen

Dominee Willenswaard vestigt in het kerkblad de aandacht op zijn gemeente Ellewoutsdijk (...). 'Zeer waarschijnlijk weet ge niet dat het zwaar beschadigd is. Och ge kunt niet alles weten. Zelfs in Goes onze 'stad', 18 K.M. ten noorden van ons dorp, zijn massa's mensen die er geen idee van hebben'. Hij licht de lezer in: 'Verwoest zijn o.a. alle kerkelijke gebouwen: kerk, consistoriekamer, catechesatielokaal, pastorie; verder de school, het postkantoor, de smederij, het

gebouwencomplex van de ambachtsheerlijkheid, de uitkijktoren, de molen, twee van de drie timmermans-werkplaatsen, de derde zwaar beschadigd, twee boerderijen en twee kleinere bedrijven, 4 winkels en een aantal particuliere woningen'. Hij vraagt zich af: is er dan zo gevochten? Nee, haast niet. 'Al deze ellende is veroorzaakt

omdat er één Duitscher met een kijker op de toren zat. Hij deed dat niet voor zijn plezier, hoewel hij een ongelooflijk mooi uitzicht had. Immers Ellewoutsdijk ligt helemaal in het Zuiden van Zuid-Beveland tegenover Terneuzen, aan drie kanten omringd door de 5 K.M. breede Wester Schelde. Nergens is de wereld zoo ruim, de lucht zoo wijd, het licht zoo zilverachtig mooi als hier'.

Als er eindelijk groen licht wordt gegeven, keert de bevolking terug. Ze treffen een enorme bende aan. Alles is nat: het heeft de afgelopen weken aan een stuk door geregend. De dominee beschrijft: 'Bulldozers hebben het puin in de hoofdstraat weer opzij geduwd. Maar aan de

westkant liggen de daken der huizen op straat. Het is een onbeschrijflijke ruïne. Geen ruit is heel, geen deur is er meer te vinden. Eentonig druipt de regen door de kapotte daken. (...)'.

Van de twee bakkerijen is er een verwoest. De andere bakkerij is ook beschoten, maar de oven doet het nog, hij is alleen doorweekt. Na twee dagen proberen brandt hij, en komt het eerste brood uit de over. De bakkerij kan weer open. Achter de ruit van de winkel deur hangt een zelfgeschreven gedicht: 'Wij bouwen aan een nieuw begin, met vasten wil de toekomst in. Al schreit ons hart soms van verdriet, wij buigen ons, maar breken niet. Wat d'oorlog ook vernielt en knakt...

de boer ploegt voort, de bakker bakt. Dank 's Hemels gunst gespaard in nood, bak ik weer graag uw daag'lijksch brood'.

(...) Winkels zijn leeggeroofd. Er is geplunderd, en niet alleen door vluchtende Duitsers. Dieven hebben het dorp afgestruind, op zoek naar waardevolle goederen. Ze zijn alle huizen afgegaan, de afgebrande villa was een aantrekkelijk doelwit. De plundersaars zijn van achter langs de dijk gekomen en ongezien verdwenen met hun buit.

Uit: Versailles aan de Schelde door Anna van Suchtelen, Uitgeverij Cossee 2017, pagina 266-268.

't Verhaol moet deu verteld worren

column: Rinus Willemsen

Rinus Willemsen uit Biervliet is een van de streektaal-specialisten in Zeeland. Speciaal voor deze krant klimt hij in de pen.

Je kon 'n spelle 'ôôren vallen. Zo stille was't in die meulen. In de schemeriengvertellende ze d'r ver'aol over de beschieting van Biervliet. En wie stoengen d'rnaor 'eur te luusteren? Alle kinders van de groepen zevens en achte van de baosisscholen. Of dat indruk maokende? Dat kan je wè zeggen. En wien kan dat ver'aol beter vertellen dan Rita van de Veire – Boerjan. Al jaoren is ze betrokken bie de jaarlijkse herdenkieng van de bevrijding van Biervliet op 11 oktober 1944. As klein meisje most het gezin de boerderie achter 't Diekje in de steek laoten nao de landieng van de Canadezen. An de Paulinakaolie. Allêene 't 'ôôgst nôdige goeng

mee. „Me kwaomen in de meulen terechte en dao waoren me nie de êênigste. Kan je voorstellen. Was dat gèen gôôie plekke? Dikke muren en buutenom nog een dikke laoge grond. Dao konnen toch gèen granaoten deu? Trouwens, zôvee uutoek was t'r nie. Je was blieje dà je 'n onderkommen 'ao.”

Ze stopt even en kiekt nao de kinders die in een grôôte krienge om d'r staon.

„M'n zusje Agnes en ik waoren van dezelfde lêêftied as judder”, zegt ze en kiekt de meisjes die vooran staon an. „Was je nie bange?” vraagt een meisje mee een rôô shirt an. „En wao zaoten judder dan percies in die

meulen?” Het is voor Rita geen probleem uit te leggen waar ze precies zaoten. „Daore”, wiest ze, „daore in dien uutspraorieng in die muur. Ik zien 't nog dudelijk voo me.

Dao lag een baole en dao zaoten me op. M'n zusje en ikke”. Of ze bange was, dat kan ze niet zô zeggen. „Ik dien van nie, want d'r waoren toch ommerst allemao grôôte mènsen bie je. En ook m'n vaoder en m'n moeder.” Ik stao d'r bie en luuster. Jao, zo is dat toch. Je bin kind en dan al die grôôte mensen. Dan moe je je wè veilig voelen. En toen was t'r gèen tillevisie. Je wist niks van oorlog en al die ellende die je noe op 't Journaol ziet. Zô was dat. „Dan was t'r nog een immer.

Ieder die nao de wc most, die kon dao terechte!” Dan gaot Rita vèder, soms onderbroken door de jongelui die met respect d'r ver'aol volgen. Ruum 'n kwartier is ze an 't woord. En de jongelui? Die kunnen het nauwelijks geloven dat de meulen voo zôvee mènsen (messchiens wè 70) reddieng brocht as de Ark van Noach. In 'n 'oekje stond 'n immer mee drienkwaoter. Die wier in de lôôp van den tiid voller en voller, want sommigste mannen...

„Toch binnen me 'iere nie zô lange in de meulen gebleven. Van 'iere goengen me nao de familie Verplanke en vanaf het balkon dao, zag m'n vaoder dat z'n schure in den brand wier gescho-

ten. Ik zie nog de traonen over z'n kaoken lôôpen.” Of ze ook d'r speelgoed, d'r poppen en zô, thuus terug vond, vraagt 't meisje mee 't rôôe shirt. „Jao, gelukkig wè”, gaot Rita vèder. As de kinders even laoter wegfietsen van de meulen en langst 't uus van Verplanke riejen, kieken ze toch even naor 't balkon. Allicht. En 't liekent wel of dat ze 't ver'aol weer van voren af an 'ôôren. 't Ver'aol dat deugegeven moe worren in 't durp. O jao, en Rita vertellende ook dat ze kort nao de bevrijding van de Canadezen sukkelao kreeg. „Nôôit nie zukke lekkere sukkelao geproefd”, zei ze. „Echt waar.”

De boerderij leek een veilige plek

“Tegenwoordig zouden ze het een trauma noemen”, zegt Ies Jacobse (79) uit Hoofdplaat. In z’n dromen kwamen de angstaanjagende beelden vaak terug. Het oorverdovende kanonvuur, fluitende granaten, ratelende mitrailleurs, brandende schuren, dode soldaten.

door: Peter Verdurmen

“Tegenwoordig zouden ze het een trauma noemen”, zegt Ies Jacobse (79) uit Hoofdplaat. In z’n dromen kwamen de angstaanjagende beelden vaak terug. Het oorverdovende kanonvuur, fluitende granaten, ratelende mitrailleurs, brandende schuren, dode soldaten.

Ies is de oudste van het gezin Jacobse. Na hem kwamen nog negen broers en zussen. Vader en opa zaten in de graanhandel. “M’n vader was gemobiliseerd toen de oorlog in ’40 uitbrak”, vertelt Ies. Het waren bange dagen. Het oorlogsgeweld kwam steeds dichterbij. Moeder Jacobse leek het veiliger om naar haar ouders in Schoondijke te gaan. “Toen Middelburg werd gebombardeerd en het daar in Schoondijke te gevaarlijk leek zijn we met opa en oma naar haar neef aan de Bosdijk in IJzendijke gevlucht. Wat ik altijd heb gehoord is dat de meeltrog dienst deed als wiegje. Na korte tijd konden we weer naar ons huis.”

Vader Jacobse keerde gelukkig

heelhuids terug en het dagelijkse leven hernam z’n loop.

De bezetting van Nederland volgde, met alle gevolgen voor de bevolking. Op de zeedijk en rond de haven in Hoofdplaat werden talrijke bunkers gebouwd en ook mitrailleursnesten aangelegd. “In ons huis werden enkele kamers gevorderd en Duitse militairen ondergebracht.” Het was een grote aanslag op het privéleven van het jonge gezin, aldus Ies.

De invasie van de geallieerden op 6 juni 1944 in Normandië bracht een ommekomst. Duitsers werden van aanvallers verdedigers.

Ies: “Je voelde aan alles dat er wat op handen was. De soldaten waren zeer gespannen.”

Begin september werd Antwerpen bevrijd. Scheepvaart was echter nog niet mogelijk: de Duitsers hadden de monding van de Schelde nog stevig in handen. Vier dagen na het verwoestende bombardement op Breskens vielen ook vliegtuigbommen op Hoofdplaat waarbij zes burgers en dertig Duitse militairen om het leven kwamen. De schade was groot.

De situatie werd steeds bedreigender. De boerderij van zijn

Ies Jacobse uit Hoofdplaat | Foto Peter Verdurmen.

oom en tante, de familie De Groote, aan de Korte Betteweg in Biervliet leek een veilige plek om te wachten op de dingen die komen gingen. Leek...

Midden in de vuurlinie

In de nacht van 9 oktober staken Canadese troepen vanuit Terneuzen de Braakman over en landden met hun Buffalo’s vijf km ten oosten van Hoofdplaat op het schor van de Paulinapolder tot No 7. De Duitse troepen waren volkomen verrast, van een overrompeling was echter geen sprake. De Canadezen stuitten op fel verzet, ondanks hun vuurkracht boekten ze moeizaam terreinwinst.

Ies: “Aan de Korte Betteweg zaten we middenin de vuurlinie van de troepen die oprukten richting Biervliet. Overal branden schuren, het schieten ging dag en nacht door!” Hij vervolgt: “Het huis waar we in de kelder zaten met circa 20 mensen werd voor de helft weggeschoten en de schuur met onze huisraad brandde geheel af. In een gevechtspauze zijn we via de sloten naar een boerderij gevlucht aan de Lange Betteweg waar een schuilkelder was in een boomgaard. Wat wij niet wisten was dat die gegraven was door de Duitsers en op de stafkaart van de Canadezen stond vermeld zodat die extra onder vuur werd

genomen. Gelukkig konden we kenbaar maken dat er burgers in zaten en zijn we er allen goed uitgekomen.”

Er werd fel gevochten rond de boerderij. De soldaten rolden over de weg van de ene sloot naar de andere. “Ook hier brandde de schuur af.” Zodra het dorp bevrijd was keerde het gezin Jacobse terug. “We konden met een Buffalo meerijden naar Hoofdplaat.”

Na de oorlog herinnerden de bunkers in en rond Hoofdplaat nog lange tijd aan het geweld. Ies: “Een spannend speelterrein voor ons als schooljongens!”

Er spoelde spinazie en cornedbeef aan

door: Willem Staat

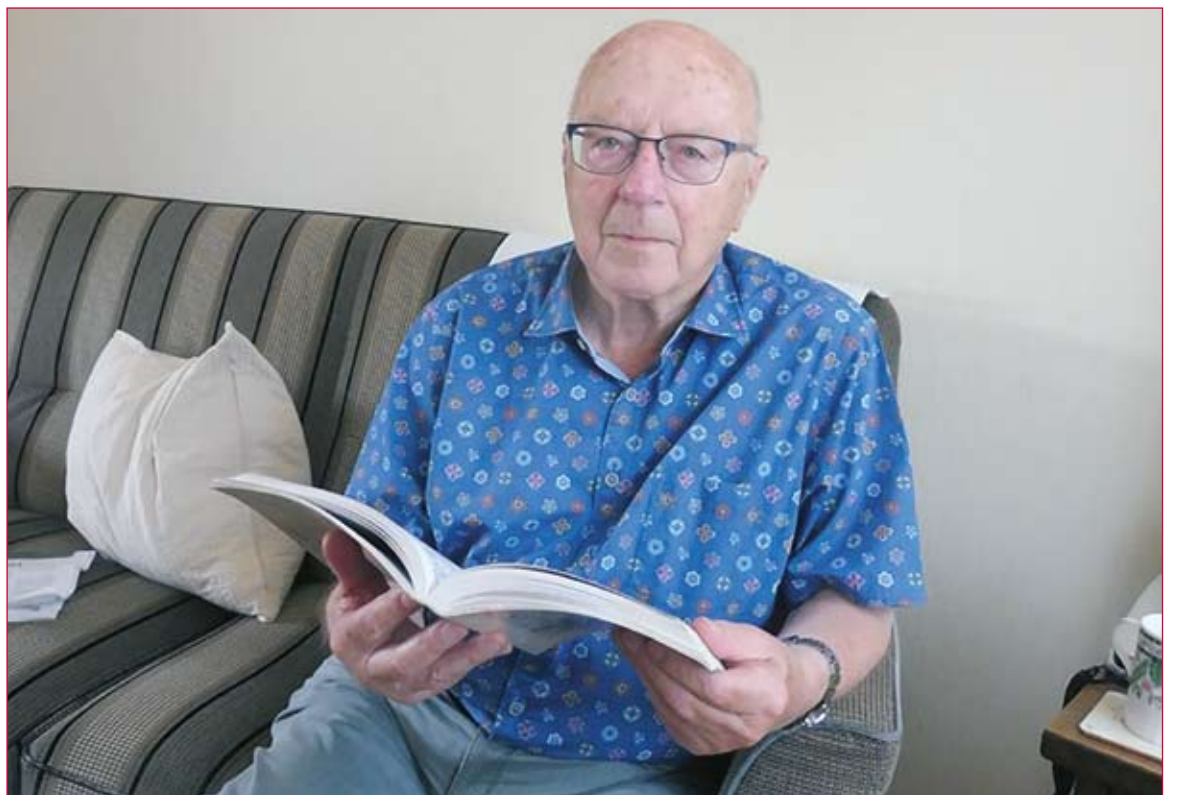
Wim van Sluijs uit Nieuw- en Sint Joosland beleefde als 12-jarige jongen het einde van de oorlog. Nadat zijn vader, die werkzaam was op de Middelburgse buitenplaats Roozenburg, in 1943 was opgepakt, kreeg zijn moeder het bevel om naar Noord-Beveland te trekken. Ze weigerde dat en vertrok met haar vijf kinderen naar familie in Meliskerke. Daar moest het gezin september 1944 noodgedwongen vertrekken door de inundatie van Walcheren. „Eind oktober vertrokken we per boot naar de Molenweg in Zoutelande, waar een oom van moeder woonde. Diens huis werd door een granaat getroffen. Het was goed dat buiten hing zat vol gaten. Van burgemeester Kodde kregen we toen een huis aan de Smidstraat.”

„Toen er plotseling Engelse militairen verschenen in de

duinen ging een groep mensen, onder wie ik zelf, er onmiddellijk op af. Dat was begrijpelijk, maar ook levensgevaarlijk. Immers zaten er overal nog Duitsers in de bunkers en kon er ieder moment worden geschoten. Maar dat gebeurde niet. We zijn door het oog van de naald gekropen.”

„Honger hadden we niet. In die dagen spoelde er van alles aan van de door granaten getroffen geallieerde landingsschepen. Zoals blikken spinazie en cornedbeef, maar ook balen meel. Daarvan was de buitenste 5 centimeter een natte koek die de rest afsloot, zodat er genoeg overbleef om te gebruiken.”

„Het gevaar loerde in die dagen overal en er vielen veel slachtoffers, maar daar sta je op die leeftijd amper bij stil. Het was naar mijn gevoel een groot avontuur!”

Wim van Sluijs uit Nieuw- en Sint Joosland | Foto Willem Staat.

Ingetogen vrijheidsfeest

door: Jan van Damme

**Zeeland bevrijd,
herfst 1944. En toch
was het feest in
grote delen van de
provincie ingetogen.**

In sommige dorpen en steden waren er nauwelijks nog gevels om vlaggen aan te bevestigen. Denk aan West-Zeeuws-Vlaanderen, denk aan Vlissingen. Op Walcheren stroomde het zeewater nog in en uit. En dan hebben we het nog niet over Schouwen-Duiveland, dat was nog helemaal niet bevrijd.

De Slag om de Schelde was van cruciaal belang voor de vrije vaarweg naar Antwerpen. Maar de vrijheid had een prijs. Op deze pagina's beelden uit Axel en Middelburg, waar bevrijders en de herwonnen vrijheid vrolijk voor de cameralens komen. Oranje Boven kon weer vrijuit worden gezongen.

Bevrijding in Axel.

Beveland bevrijd.

Soldaten in Zeeuws-Vlaanderen.

◀ Beveland.

● Voor alle foto's:

Bron: collectie
Bevrijdingsmuseum in Nieuwdorp.

Goes.

Doedelzakspelers op Walcheren.

Walcheren.

Walcherse jeugd op jacht naar coloradokever

In de naoorlogse jaren bezorgde de coloradokever meerdere schoolklassen op Walcheren de nodige uurtjes buitenschoolse activiteit.

door: Johan Francke

De kever is een exoot uit Amerika die hier niet thuishoort, in het bijzonder omdat de larven van de circa 1 cm grootte geel-zwart gestreepte kever het loof van de aardappelplanten tot op de steel opvreten. Zodra vanaf april de temperatuur boven de zeventien graden uitstijgt gaan de kevers eitjes leggen, waarvan in warme zomers zelfs twee broedsels in een seizoen uitkomen. Vanaf 1877 werd het dier voor het eerst in scheepsladingen uit de VS gesignaleerd. In de jaren dertig had de landbouw regelmatig last van het dier en in 1938 werd zelfs heel Zeeland tot besmet gebied verklaart. Wie zelf zijn grond niet bespoot kreeg een gemeentelijke ambtenaar langs die tegen verplichte vergoeding de landbouwgrond bespoot. In de jaren 1942 en 1945 tot en met 1948 bezochten grote aantallen kevers de Walcherse stranden.

Een cent voor 5 kevers

In het voorjaar van 1947 werden langs de Walcherse stranden zelfs jeeps met een daarop gemonteerde vlammenwerpers ingezet tegen de kevers, maar dit mocht niet baten. De kevers kropen tussen het natte zeewier en overleefden. Er werd naar zwaardere middelen gezocht, zoals calciumarsenaat en het ontzettend giftige DDT. De jeugd kon er ook een mooi centje mee bijverdienen. Voor vijf kevers ontving je een cent.

Een stel jongens en meisjes uit Vrouwenpolder wist op die wijze veertig gulden te verzamelen! De schooljeugd van Oostkapelle wist in 1948 niet minder dan 140.000 kevers bij elkaar te sprokkelen. Die massale jacht heeft goed geholpen, want de larven van de kever hebben in de jaren veertig amper schade aan de zo broodnodige aardappelen aangericht.

Meisjes uit Zoutelande vangen op 22 mei 1947 coloradokevers | foto: Fokke de Haan, Beeldbank Nationaal Archief. Bronnen: De Stem en de Provinciale Zeeuwse Courant, 1942-1949; De Wete 42/1 (2013) 21-25.

4| WOORDZOEKER ‘HERFST’

T N V H E G N I T E O L K
H E G L E E G N I L C E O
O G I R I V E E R E S X E
L E G L U S R E D H I A W
E W A S V B S E Z O U N A
N E L P R R T I W E L E C
E I S U G S E S N K S Z H
G R M I M R E I O G R U T
T D A A I D O F B O E E S
R T A K R G O E S S I N K
O H Z A D N A Z D A C R A
K E A T S L U H E E D E T
E W O U W E R K E R K T S

© Louis Kesteloo

In het lettervierkant zitten onderstaande 28 Zeeuwse plaatsnamen verstopt (horizontaal, verticaal en diagonaal). Na het wegstrepen hiervan blijft een aantal niet-gebruikte letters over. Deze vormen, in de leesrichting, de oplossing.

Axel	Nisse	Cadzand	Haamstede
Eede	Sluis	Koewacht	Kerkwerve
Goes	Veere	Kortgene	Kloetinge
Hoek	Clinge	Oostburg	Ouwerkerk
Kats	Groede	Zaamslag	Terneuzen
Spui	Tholen	Biervliet	Zierikzee
Hulst	Waarde	Driewegen	Vlissingen

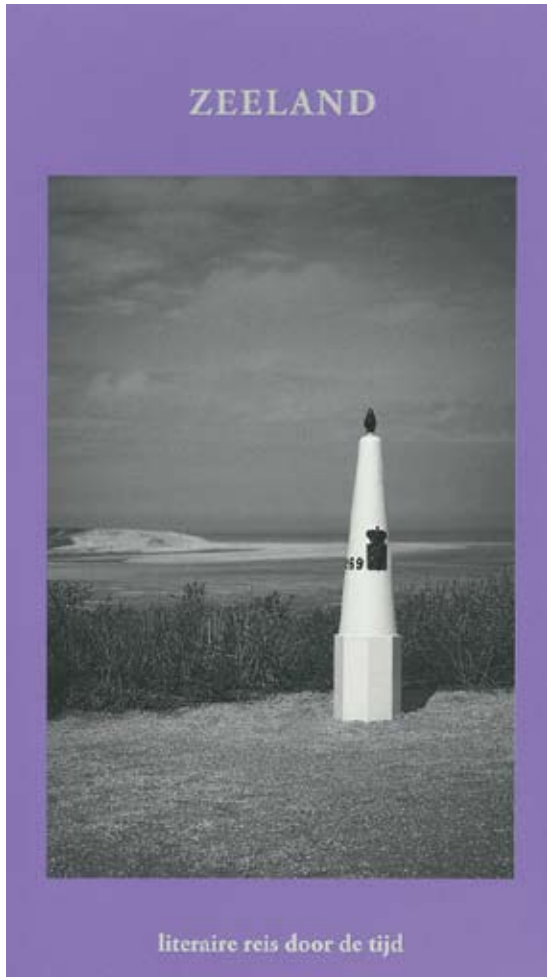
Puzzel mee en win een prijs

Stuur de oplossing van de puzzel inclusief uw adresgegevens vóór 1 december op naar weerzien@feestvanherkenning.info of naar Postbus 33, 4350 AA Veere.

Onder de goede inzenders verloten wij vijf exemplaren van ‘ZEELAND – literaire reis door de tijd’, een boekje vol poëtische herinneringen aan dierbare plekken in Zeeland (ter beschikking gesteld door ZB|Planbureau en Bibliotheek van Zeeland).

De oplossing van de zomer-puzzel was:
De Zeeuwse Rivièra.
Zelfs voor doorgewinterde puzzelaars bleek deze opgave lastig te kraken. Niet iedereen had het juiste antwoord gestuurd. Maar wie weet heeft u deze keer meer geluk, pak uw kans!

Het boek ‘Dichter bij Cats - 400 jaar Sinne- en minne-beelden’ is aan de volgende goede inzenders gestuurd:
J.H. Blom, Renesse
C. Burghout, Oud-Vossemeer
L.M. Klaasse, Aardenburg
M. Op ’t Hof-Krabbe, Nieuwerkerk
M. van Vaardegem, Westkapelle

Poolse duifjes moeten pruttelen

Stadstuin Goes is een echte 'samentuin': een flinke moestuin waar mensen bij elkaar komen om samen groente en fruit te telen. Het tuinieren gebeurt met oog voor natuurlijke processen en met respect voor plant en dier. Lezers van Zeeuws Weerzien krijgen een exclusief kijkje in de keuken.

Danuta bij de spitskool | Foto: Marjo Griep

Poolse duifjes (gevulde koolrolletjes)

Eén van de tuiniers, Danuta Slazak, is 25 jaar geleden vanuit Polen naar Nederland verhuisd. Omdat bij de Slag om de Schelde ook een Poolse divisie betrokken was, deelt zij dit recept voor 'Golabki' met ons.

Ingrediënten:

1 spitskool - 300 g halfom gehakt - 1 ei
laurierblaadje - bouillonblokje
4 verse tomaten of een blik tomatenstukjes of blikje tomatenpuree - maïzena

Bereiden:

Maak voorzichtig 4 tot 6 bladeren van de spitskool los. Leg de koolbladeren vijf minuten in een pan met kokend water. Snij het onderste, dikke deel van de nerf eruit, zodat de bladeren makkelijker zijn op te rollen. Kruid het gehakt naar smaak met peper en zout en voeg het ei toe. Goed door elkaar mengen en 4 tot 6 balletjes maken, afhankelijk van het aantal spitskoolbladeren. Verpak de gehaktballen in de spitskool bladeren en houdt het bijeen met een houten cocktailprikker. Leg de koolrolletjes in een pan met water, met eventueel een bouillonblokje, tot ze net onder staan. Het laurierblaadje toevoegen en aan de kook brengen. Daarna op zacht vuur een half uurtje laten pruttelen. De laatste vijf minuten de tomatenpuree of de in stukjes gesneden tomaten toevoegen. Bind de saus met maïzena tot de gewenste dikte. Serveer met rijst of aardappelen.

De Zeeuwse Knop...

Het Zeeuwse knopje is een prachtig ontwerp, en al eeuwenlang een onderdeel van de Zeeuwse Klederdrachten.

De Zeeuwse knop heeft een geschiedenis die teruggaat tot eind van de zeventiende eeuw. De mannen droegen de knopen destijds in een rij op hun hemd en jas om deze te kunnen sluiten, een zogenaamde 'rêeste', of als sieraad op hun boord, de 'keelknopen'. Later gingen vrouwen hem ook als sieraad dragen, bijvoorbeeld als muts-speld of als broche, en verdween het gebruik als 'knoop om je hemd dicht te maken' bij de mannen. De knop werden gemaakt van zilver of goud en was écht een statussymbool: hoe

groter de knop, hoe rijker en belangrijker de drager!

De Zeeuwse knop is kenmerkend door de bol in het midden en de kleine bolletjes die daarom heen

... is terug en helemaal hip

zijn gerangschikt. Elk bolletje ligt in een krans van fijn draadwerk. In de loop van de jaren werden de knopen boller, groter of platter. Elke streek van Zeeland heeft aan de knop zijn eigen versieringen en ideeën toegevoegd. Hoewel de streekdracht nauwelijks nog dagelijks wordt gedragen is de Zeeuwse knop de

laatste jaren weer helemaal terug. Het is weer hip om Zeeuwse sieraden te dragen in allerlei toepassingen. Maar ook moderne toepassingen worden bedacht, zoals een bakvorm, zeepjes en nog veel meer.

Een praktische toepassing is de Zeeuwse Knop-pannenlap.

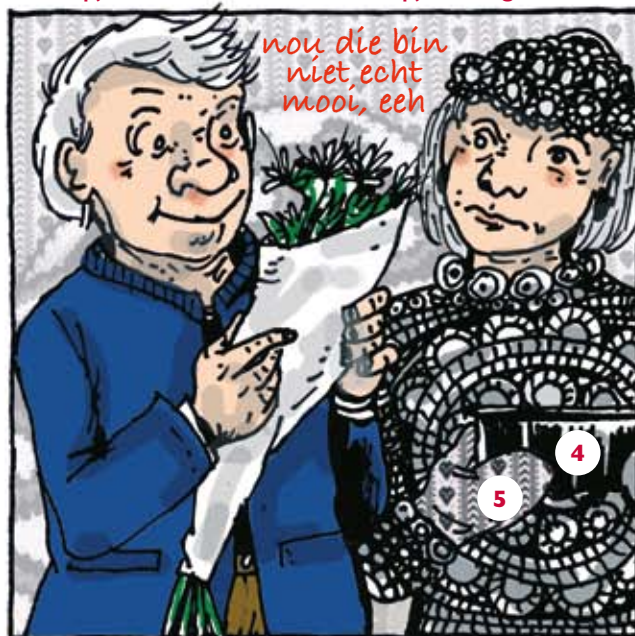
Pakketjes (garen plus patroon) voor deze leuke pannelappen zijn te koop bij Atelier Jaffari in Arnemuiden. Bij aankoop van het pakketje krijgt u een patroon van bijpassende onderzettertjes er gratis bij.

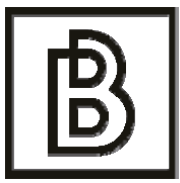
ZEEUWSE VISSERSTRUIEN

Zeeland in de knop ...

1 Zeeuws knopje jurk 2 Zeeuws knopje oorbellen 3 Zeeuws knopje muts 4 Zeeuws knopje bakblik
5 Zeeuws knopje ovenwanten 6 Zeeuws knopje ketting 7 Zeeuws knopje behang ...

ramon

VRIJWILLIGERSHUIS
gemeente Borsele

Ondersteuning thuis
Zorg voor een ander
Vrijwilligers- en verenigingshulp
Activiteiten
Informatie en advies
Printshop

Poelvoordestraat 1, 's-Gravenpolder
0113-311999
info@vrijwilligershuis.nl
www.vrijwilligershuis.nl
facebook.com/vrijwilligershuis

Z

**ONVERGETELIJK
ZEEUWS
MUSEUM**

**Rondleiding voor mensen
met geheugenproblemen
en hun naasten**

Zeeuws Museum

Abdij (plein), Middelburg (centrum)

M

**Meulenberg
Media**

uitgeverij | ontwerp | vormgeving | layout | opmaak
drukwerk | printservice | belettering | textieldrukwerk

Drukkerij Meulenberg B.V.

| Rotterdamsekaai 61
| 4331 GN Middelburg
| Tel.: 0118 63 51 26

| drukkerij@meulenberg.nl
| www.meulenberg.nl

**Een bijzonder
afscheid...**

Lenny Adriaanse, Michiel Adriaanse, Guido Poesiat,
Adrienne Klein en Gerrit Klein

**Bel bij overlijden
0118 - 41 27 60**

**Een afscheid met een goed
gevoel voor alle mensen op Walcheren**

Als u het wilt zoals vroeger maar ook als
u het liever wat eigentijds heeft.

Monuta Adrienne Klein
T 0118 - 41 27 60
E aklein@monuta.nl
I www.monutaadrienneklein.nl

Uitvaartcentrum De Voorzorg
Industrieweg 20, 4382 NA Vlissingen

Uitvaartcentrum Adagio
Buitenhovelaan 1, 4337 HJ Middelburg

Monuta
Adrienne Klein
De steun bij ieder afscheid.

24 uur per dag bloemen bestellen
via onze webshop

www.flower-world.nl

Flower-World
bloemen & decoratie

Badhuisstraat 18 4381 LS Vlissingen

Tel. 0118-441979/441978

E-mail info@flower-world.nl

Wat weet u er nog van?

Wilt u reageren op een artikel uit deze krant? Stuur uw reactie naar weerzien@feest-vanherkenning.info. Wilt u niet dat uw naam in de krant wordt geplaatst, zet dit er dan duidelijk bij. Een greep uit de reacties op het vorige nummer:

- Maria Manuputty deed een oproep of iemand het gedicht “Joane wou een bromfiets koopen” nog kende. Marga de Pundert antwoordde: “Jaren geleden heb ik dit gedicht van mijn moeder gekregen en uit mijn hoofd geleerd om op school voor te dragen, in het dialect natuurlijk. We mochten kiezen tussen een spreekbeurt houden of iets voordragen. Omdat ik niet zo’n beste spreekster was heb ik het gedicht, dat best lang was, voorgedragen. Het dialect was in die tijd, begin jaren zeventig, al niet meer zo in zwang. Mijn keuze was dus nogal opmerkelijk, maar misschien daardoor heb ik er toch een goed cijfer voor gekregen. De eerste twee coupletten ken ik nog uit mijn hoofd, maar de rest ben ik vergeten.”

De dochter van mevr. M. Goossen-Francke stuurde namens haar moeder een kopie van het gedicht, opgenomen in de bundel ‘Zeeuwse vertelseltjes’ van L.N. Huijsman-Griep, uitgegeven in 1956. U kunt het lezen op onze website!

- In het voorjaarsnummer schreef Mieke van der Jagt een artikel over handwerkles. Piet van Dijke, bestuurslid van Streekmuseum De Meestof, reageerde daarop: “Alhoewel Mieke van der Jagt begint met de woorden dat dit artikelje niet geschikt is voor heren, viel mijn oog toch op het slot. Hier wordt gesproken over een vitrine in ons schoolklasje. In deze vitrine ligt ook een gebreide 2-delige sok. Tot op heden weet niemand binnen ons museum waar deze voor diende. Kunnen jullie hier antwoord op geven?”

De redactie vroeg Mieke om raad: “Ik weet er niks van, maar het zou weleens een sok voor in je klompen kunnen zijn. Voor in de zomer. Zo te zien is het vrij dikke katoen, een hele sok is dan te dik. Op deze manier zijn je voeten beschermd waar het nodig is: je zolen en je wreven.” Wie weet het juiste antwoord of wie heeft wel eens zo’n sok gebreid?

De melkboer van Boerengat

In hedendaagse supermarkten beslaan kasten vol gekoelde zuivel wel twintig meter wand. Je kunt het zo gek niet bedenken of de kruideniers houden het voor je op temperatuur, van ouderwetse karnemelk tot hippe bacteriehapjes. Keuzestress voor wie gezondheid zoekt in de zuivelschappen.

door: Jan Jansen

Nou, daar hadden de klanten van melkboer Marien Michielsens - hierbij samen met dochter Lies afgebeeld op een zowat negentig jaar oude foto - in de eerste helft van de vorige eeuw totaal geen last van. Melk, dat was zijn handel.

Michielsens was melkboer in het gehucht Boerengat dat we vooral kennen omdat het in de jaren negentig tegen de vlakte ging. Het stond buurman Dow Chemical in de weg! Misschien maar goed dat de in 1961 gestorven melkboer de komst van Dow naar de aan Boerengat grenzende Nieuw-Neuzenpolder niet meer heeft meegemaakt. De Michielsens hoorden tot de pioniers die ‘het Gat’ (zoals de bewoners zelf zeiden) in de tweede helft van de negentiende eeuw uit de klei trokken.

Van vader op zoon

De eenvoudige nederzetting van landarbeiders groeide de eerste jaren zo hard dat al snel een aantal neringdoenden er brood in zag. Een kruidenier, een bakker; en inderdaad: melkboer Michielsens, vader van de man op de foto.

Net als zijn broer Piet (‘Piertje’) zette Marien de handel van zijn vader voort. Maar omdat Boerengat uiteraard te klein was voor twee melkboeren, breidden ze hun activiteiten rap uit naar Terneuzen dat ze met paard en kar bedienden. Een eenvoudig karretje met een overzichtelijke lading: melkbussen.

Opa Marien en moeder Lies van Rinus Stoffels op de melkkar | Foto's archief Rinus Stoffels.

En daar ging je dan met je melkpannetje naartoe om het vol te laten tappen uit een melkbus met zo’n kraantje onderin, herinnert een oud-klant zich. Volgens deze negentigplusser was het een korte route van koe naar klant. Om de melkbussen te vullen, reden de Michielsens eerst langs hun leveranciers in de omringende polders, de boeren.

Dat twee broers in dezelfde

branche actief waren, bevorderde de familiebanden overigens niet. Die mannen hadden nogal eens ruzie, weet het nageslacht.

Imperium

Daarover gesproken trouwens: als Mariens dochter Lies trouwt met de Terneuzense glazenwasser Leven Stoffels, weet ze nog niet hoe fameus haar man zal worden als grondlegger van het schoonmaakimperium Stoffels.

En een kleinzoon van ‘Piertje’, de naar hem vernoemde Piet Michielsens, wordt een niet minder bekende Terneuzenaar als uitbater van café Du Commerce op de Markt. Melkboeren Michielsens zijn er al lang niet meer. Het hield op bij Mariens zoon Jan, die het in Terneuzen nog een tijd deed en bij ‘JanPiertje’ (inderdaad, zoon van), de laatste melkboer van Boerengat.

Uw leven Samen zorgen

Bij Zorgstroom heeft u een goed leven met de mensen om u heen die er voor u toedoen. Dat kunnen we niet alleen.

Samen met u, uw netwerk, mantelzorgers, vrijwilligers en andere zorgverleners zorgen we daarvoor. We kijken naar uw wensen en behoeften, maken een individueel plan en vervullen daarin samen elk onze rol. Uw mogelijkheden zijn daarbij ons uitgangspunt.

info@zorgstroom.nl
T 0118 - 68 40 00

zorgstroom.nl

WILT U OOK ADVERTEREN IN DEZE KRANT?

**Informeer naar de mogelijkheden
E-mail: drukkerij@meulenberg.nl**

Rotterdamsekaai 61 | 4331 GN Middelburg | Tel.: 0118 63 51 26 | www.meulenberg.nl

Ontdek het erfgoed van Zeeland

via zeeuwseankers.nl en beleef het op de ankerplaatsen, plekken van cultuurhistorische betekenis.

Zeeuwse Ankers vertelt de verhalen bij landschappen, plekken, monumenten, voorwerpen en mensen uit het verleden. Zeeuwse Ankers nodigt uit tot ontmoeten en beleven. Zeeuwse Ankers verbindt het verleden, heden en de toekomst van Zeeland.

Kijk op zeeuwseankers.nl
en lees de verhalen!
Meer informatie?
Stuur een e-mail naar
info@zeeuwseankers.nl

Zeeuwse Ankers is een samenwerkingsverband van Het Zeeuwse Landschap, Provincie Zeeland, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, VVV Zeeland, ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, Zeeuws Archief en Zeeuws Museum.

Het Zeeuws Archief geeft het verleden toekomst

Hofplein 16, 4331 CK Middelburg
T 0118 678 800, info@zeeuwsarchief.nl
www.zeeuwsarchief.nl

Planbureau
en Bibliotheek
van Zeeland

ZB investeert ook in het 'Feest van Herkenning'.
Kijk voor onze activiteiten en cursussen
voor begin-dementerenden en mantelzorgers
op www.dezb.nl/klapbank

uitgeverij | ontwerp | reclame
digitalisering | grootformaat
drukwerk | printservice
belettering | textieldrukwerk

Drukkerij Meulenberg B.V.

Rotterdamsekaai 61 | 4331 GN Middelburg | Tel.: 0118 63 51 26
drukkerij@meulenberg.nl | www.meulenberg.nl

Een bezoekje waard! Tijdelijke exposities in de Zeeuwse musea

► **Fruitteeltmuseum** | Annie M.G. Schmidtsingel 1, Kapelle
t/m 31 oktober 2019: 'Zeeuws weer in beeld' - weerfoto's door Paul Bouwens | t/m 31 oktober 2019: 'Kijk op fruit' - werk van FotoCollectief DAF • www.fruitteeltmuseum.nl

► **Het Polderhuis Musea & meer** | Zuidstraat 154-156, Westkapelle
t/m 12 januari 2020: 'De reizende kunstenaar - Albert Depré - voyage en Hollande 1907.

• Locatie vuurtoren 't Hoge Licht, Zuidstraat 1, Westkapelle
t/m 29 september 2019: 'Zeeuwse Zaken', zomerepositie vier amateurkunstschilders • www.polderhuiswestkapelle.nl

► **Historisch Museum De Bevelanden** | Singelstraat 13, Goes
t/m 22 september 2019: 'Menken en Zeeland' - schilderijen en aquarellen van Gerard Menken | t/m 26 oktober 2019: 'Uitmunten - munten en penningen van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen | t/m 31 oktober 2019: 'Draad en dracht' - handwerkversieringen in de streekdracht van de Bevelanden • www.hmdb.nl

► **Industrieel Museum Zeeland** | Westkade 114, Sas van Gent
t/m december 2019: 'Kanalen verbinden' - de belangrijkste kanalen in Zeeland • www.industrieelmuseumzeeland.nl

► **Marie Tak van Poortvliet Museum** | Ooststraat 10a, Domburg
t/m 3 november 2019: 'Beelden van Ollo Feenstra' - in de museumtuin.
23 juni t/m 3 november 2019: 'Reprise: Zeeuwse portretten II' • www.marietakmuseum.nl

► **Museum de Burghse Schoole** | Kerkstraat 3, Burgh-Haamstede
t/m 26 oktober 2019: 'Betonnen bezetting - de Atlantikwall beSchouwd' • www.burghseschoole.nl

► **Museum De Meestooft** | Bierensstraat 6, Sint-Annaland
t/m 31 oktober 2019: '75 jaar bevrijding' • www.demeestooft.nl

► **Museum Het Warenhuis** | Markt 2, Axel
t/m 19 oktober 2019: 'Expo Grondstoffen' - Jennifer de Jonge.
t/m 19 oktober 2019: 'Kijk naar beneden, dan zie je meer' - fossielen en bodemvondsten in Zeeuws-Vlaanderen en de Westerschelde (250-jarig jubileum van het Zeeuws Genootschap) • www.hetwarenhuis.nl

► **Museum Hulst** | Steenstraat 28, Hulst
t/m 11 november 2019: 'Bezetting en bevrijding, 75 jaar vrijheid in Hulst en omgeving' • www.museumhulst.nl

► **Museum Scheldewerf** | De Willem Ruysstraat 100, Vlissingen
t/m oktober 2019: KUNGS HOLM 'The lovely lady from Zeeland' • www.museumscheldewerf.nl

► **Museum Schooltijd** | Nieuwstraat 2-4, Terneuzen
v.a. 4 september 2019: 'De slag om de Schelde' • www.schoolmuseumterneuzen.nl

► **Museum Veere** | Kaai 25-27 en Markt 5, Veere
2 juni t/m 24 november 2019: 'Veere daar moest je geweest zijn' - Veere als 'inter'ationale kunstenaarskolonie • www.museumveere.nl

► **Stadhuismuseum Zierikzee** | Meelstraat 6, Zierikzee
t/m 3 november 2019: 'Expeditie Zeeuwse IJstijd' - fossiele botten van het Zeeuws Genootschap: een ontdekkingstocht.
t/m 29 maart 2020: 'François Ryckhals - een Zeeuwse meester uit de Gouden Eeuw' • www.stadhuismuseum.nl

► **Streek- en landbouwmuseum Goemanszorg** | Molenweg 3, Dreischor
'Veranderd eiland voor en na de Ramp' • www.goemanszorg.nl

► **Terra Maris, Museum voor natuur en landschap** | Duinvlietweg 6, Oostkapelle | 'Vikingen op Walcheren?' - objecten van het middeleeuwse Walichrum uit de collectie van het Zeeuws Genootschap • www.terramaris.nl

► **Watersnoodmuseum** | Weg van de Buitenlandse Pers 5, Ouwerkerk
'De Sluiting in Kleur - Foto-expositie Rykel ten Kate'.
'65 schenkingen - elke schenking heeft een eigen verhaal'.
'Geschilderd vanuit Ouwerkerk' - tekeningen en schilderijen van Jan Meine Jansen • www.watersnoodmuseum.nl

► **Zeeuws Archief** | Hofplein 16, Middelburg
t/m 5 oktober 2019: 'De 9 levens van Cornelis Goliath (1617-1660) wereldberoemd kaartmaker in Zeeland en Zuid-Amerika'.
• www.zeeuwsarchief.nl

► **Zeeuws maritiem muZEEum** | Nieuwendijk 11, Vlissingen
'Bommen en granaten' - expositie over wapens, kunst en technologie.
'Bezetting verbeeld' - WO II door de ogen van Cees van der Burght (tekeningen, schilderijen, maquettes) • www.muzeum.nl

► **Zeeuws Museum** | Abdij, Middelburg
t/m 3 mei 2020: 'Nooit meer werken' - kunstwerken over werk: toen, nu en straks (vanaf 25 mei ook op twee tijdelijke buitenlocaties in Vlissingen en Breskens) | t/m 1 november 2020: 'Mannenpak' • www.zeeuwsmuseum.nl

Check voor uw bezoek de openingstijden van het betreffende museum

Weer even thuis

Weer even thuis is een wekelijkse rubriek in de PZC, waarin mensen terugblikken op hun jeugd. Ze staan altijd voor de deur van het huis waar ze opgroeiden.

Jeugd uit een jongensboek ►

Hij is een wereldburger met als standplaats Bangkok. Toch is Peter van der Klooster, opgegroeid in Kerkwerpe, met grote regelmaat op Schouwen-Duiveland te vinden. Zijn ouders lieten het ouderlijk huis van Peter aan de Simonskerkestraat in Kerkwerpe een jaar of veertig geleden zelf bouwen. Een fijne, grote en moderne woning voor die tijd maar toch deed het hem weinig toen zijn ouders het huis begin jaren negentig verkochten. „Dat is misschien een jongensding hoor, maar in een huis kom je om te eten en te slapen. 'Weer even thuis' heeft voor mij veel meer te maken met de omgeving waar dat huis stond.” In zijn geval het dorp Kerkwerpe, waar Peter, toen hij in de vierde klas van de lagere school zat, vanuit Dordrecht terecht kwam. Het was een jeugd uit een jongensboek, zoals Peter het zelf omschrijft. Met de hele club zwemmen en vissen bij de Prommelsluis in de Oosterschelde en rondhangen met een vriend in het inlagengebied achter de Heerenkeet. Surfen, zeilen: alles wat met zee en strand te maken had, trok hem. Minder Kerkwerpe, meer Scharendijke en Renesse. Toen hij in dienst ging en daarna ging werken trok hij van Schouwen-Duiveland weg. „Maar de band met het eiland is altijd gebleven. Door familie, vrienden en door het water.”

Peter van der Klooster | foto Marieke Mandemaker

◄ Verliefd op de Schelde

Ad den Dekker groeide op in Hoedekenskerke in een café aan de Schelde. Tijdens een wandeling over de dijk bij Hoedekenskerke trekt één gebouw de aandacht, het wachthuisje van het voormalige veer Hoedekenskerke-Terneuzen. Het staat op de plek waar vroeger het café en woonhuis van de familie Den Dekker stond. Dichterbij de Schelde kon je niet wonen. De broers Jan en Ad beleefden er de tijd van hun leven. „Samen met mijn broer sliep ik op één kamer”, vertelt Ad. „Ons bed stond tussen de voorraad koffie en andere caféspullen. Het gebrek aan ruimte deerde ons niet, want buiten was het één groot feest van vrijheid.” In de zomermaanden leerde Ad - net als veel dorpsgenoten - zwemmen in de haven. Voor het ouderlijk huis stond een groot bord met daarop de tekst 'hier waarschuwt men voor bus en boot'. Een verwijzing naar de veerboot naar Terneuzen, die tegenover het café aanmeerde. Doordat zijn ouders zeven dagen per week druk waren in het café genoot Ad van de vrijheid. „Ik kon spelen aan het water, zonder dat iemand me in de gaten hield. Wat wil je nog meer als kind?” Hij werd er als klein jochie 'verliefd' op de Schelde. „Eb en vloed en langsvarende boten, het fascineert me nog steeds.”

Ad den Dekker | foto Johan van der Heijden

Carnaval op de dijk ►

Corina van Beek-Vink uit Vogelwaarde woonde tot haar zestiende aan de Hogendijk in Terneuzen. Daarna verhuisde ze met haar ouders en broer naar Ossensisse. „Ik vind het nog altijd jammer dat we weggegaan zijn uit Terneuzen”, vertelt ze. Corina's vader kwam uit Axel, haar moeder uit Limburg. Na eerst een paar jaar in Halsteren te hebben gewoond, besloten ze naar Terneuzen te verhuizen. Corina vertelt lachend en met glunderende ogen over alle herinneringen die ze heeft aan haar tijd in Terneuzen. „Het huis aan de Hogendijk werd in de jaren dertig gebouwd. We hadden geen voordeur, dus je moest altijd langs achter, langs een smal gangetje. Mensen vonden dat gek”, vertelt ze. „We hadden een lange tuin en de badkamer sloot aan op de keuken. De trap naar boven was heel steil, als kind vond ik dat weleens eng.” Later werd er een degelijke trap met leuning geplaatst. „We speelden altijd buiten. Voorheen lag er een dijk met bomen, waarin nog bunkers zaten. Die liep helemaal tot aan groente- en fruithandel De Feijter. Verder was er niets dan land. We bouwden hutten, speelden tussen de mais, organiseerden carnavalsfeesten op de dijk en gleden er in de winter met plastic zakken vanaf. We hebben van alles gesjouwd.”

Corina van Beek-Vink | foto Camile Schelstraete

Herinneringskoffer: Dagelijks leven tijdens WOII

Kippenringetjes | Bron: collectie Bevrijdingsmuseum in Nieuwdorp.

Stichting Feest van Herkenning presenteert koffers gevuld met bekende en minder bekende voorwerpen uit Zeeland. De voorwerpen roepen herinneringen op aan vroeger.

Klein verzet

Ook al gaat het bij de kofferpresentaties vooral om het ophalen van positieve herinneringen, dit betekent niet dat een onderwerp als oorlog taboe is. Voorwerpen als voedselbonnen, surrogaatzeep en de knijpkat horen bij het Zeeuws verleden. Het brengt zelfs trotse verhalen boven over 'klein verzet': de subtiel wijze waarop Zeeuwen uiting gaven aan hun trouw aan het Oranjehuis. Zoals het dragen van een oranje luciferkop in het knoopsgat, oranje RIZLA vloeitjes in de borstzak, een waslijn vol rood-wit-blauw wasgoed... In Goes kon men in de winkel van Ko Visser, op de hoek van de Papegaaistraat en de Lange Kerkstraat, rode, witte, blauwe en oranje kippenringetjes kopen. Door deze aan elkaar te verbinden ontstond een hangertje waarvan de betekenis zich liet raden. Ook de bevrijding levert bijzondere herinneringen op. Wat te denken van de bevrijdingsrok (ook wel feestrok, levensrok of orangerok genoemd), gemaakt van oude lappen waarmee elke vrouw haar eigen variant kon maken.

Een bijzonder initiatief is ontstaan in o.a. Ontmoetingscentrum Het Palet in Middelburg. Rondom bevrijdingsdag gaan mensen met dementie hier in gesprek met schoolkinderen, waarbij de themakoffer over het dagelijks leven in de Tweede Wereldoorlog een steuntje in de rug is. Voor beide partijen een leerzame ervaring. Basisscholen die hiervoor interesse hebben, kunnen zich opgeven via onderstaand mailadres.

SAMEN HERINNEREN - EEN FEEST VAN HERKENNING

Hoe ouder we worden, hoe meer herinneringen we hebben. Dit kunnen mooie, grappige of ontroerende anekdotes zijn, soms ver weggestopt of juist nog helder voor de geest. Het samen delen van verhalen over vroeger en het uitwisselen van dierbare 'souvenirs' met leeftijdgenoten geeft positieve energie.

Stichting Feest van Herkenning organiseert daarom bijeenkomsten waarbij het delen van herinneringen centraal staat. Dit gebeurt aan de hand van themakoffers: verzamelingen van attributen, veelal afkomstig uit Zeeuwse musea, die verwijzen naar een bepaald thema of tijdsperiode. Vrijwilligers presenteren de voorwerpen en gaan met de aanwezigen hierover in gesprek bij een gezellig kopje koffie of thee. Onder de naam 'Feest van Muziek' worden ook muziek- en zangbijeenkomsten georganiseerd. Ons doel is om onze activiteiten zo breed mogelijk in te zetten in de hele provincie Zeeland.

BOEK EEN BIJEENKOMST

Nieuwsgierig geworden? Wij komen graag naar u toe om een kofferpresentatie te verzorgen. Dit doen wij voor groepen van maximaal 20 personen, bijvoorbeeld in zorginstellingen, huiskamerprojecten, wooncomplexen etc. De kosten bedragen € 40,- per presentatie, die wordt gegeven door twee van onze ervaren vrijwilligers. Thema's zijn bijvoorbeeld de winkel van Sinkel, huishoudelijk leven, naar school, het Oranjehuis en nog veel meer.

U kunt hiervoor contact opnemen met Sylvia van Dam Merrett via secretariaat@feestvanherkenning.info.

Lees meer over onze activiteiten op www.feestvanherkenning.info.

ACTIVITEITEN OM AAN MEE TE DOEN

INFORMATIEMARKT TUINHUIS VLISSINGEN

Volkstuincomplex Levenslust, tegenover Intratuin
Bedoeld voor mensen met beginnende dementie en hun mantelzorgers
Dinsdag 24 september, 13.00-16.00 uur • Toegang gratis

Iedereen wil zo lang mogelijk zelfstandig blijven. Door het inzetten van de juiste ondersteuning kunnen ook mensen met dementie langer thuis blijven wonen. Wat komt daar allemaal bij kijken? Welke hulp is mogelijk, hoe zorg je goed voor jezelf, hoe bouw je, ook als mantelzorger, een effectief netwerk op? Hoe eerder u zich hierop oriënteert, hoe beter.

Het Tuinhuis van WVO Zorg is een ontmoetingsplek voor mensen met beginnende dementie en hun mantelzorgers. Op 24 september is er een informatiemarkt waar diverse hulp- en dienstverlenende organisaties zich presenteren. Kom gezellig langs voor een kopje koffie en laat u vrijblijvend adviseren. Feest van Herkenning organiseert een herinneringsbijeenkomst in

de tuintent. Voor meer informatie: kijk op www.wvozorg.nl/zorg-aan-huis/het-tuinhuis. (foto: WVO Zorg, Mieke Potappel)

HERINNERINGSBIJEENKOMST DORPSHUIS DE VROONE, KAPELLE

Bedoeld voor mensen met beginnende dementie
Vrijdag 27 september, 15.00 - 17.00 uur • Toegang gratis

Dementievriendelijk Kapelle en Stichting Feest van Herkenning nodigen u en uw partner en/of mantelzorger uit voor een presentatie van de themakoffer over koken en bakken. Werden er vroeger bij u thuis bijzondere recepten klaargemaakt? Welke gerechten at u op bepaalde feestdagen? We horen uw verhalen graag, onder het genot van een bakje koffie en wat lekkers. Aanmelden via

Cederhof Welzijn: 0113-343474 of dementievriend@cederhof.eu

WORD VRIJWILLIGER BIJ FEEST VAN MUZIEK

'Feest van Muziek' organiseert zangbijeenkomsten voor mensen met dementie in zorg- en welzijnsinstellingen. Een activiteit die ouderen stimuleert om uit hun isolement te raken en die tegelijkertijd zorgt voor plezierig samenzijn en gezelligheid. Onze vrijwilligers helpen de deelnemers daarbij op weg. Een dankbare taak, waaraan ook de vrijwilligers zelf veel plezier beleven.

Wij hebben een eenvoudige begeleidingsmethode ontwikkeld waarbij het niet nodig is om zelf een instrument te bespelen. Alle vrijwilligers krijgen een gerichte training ter ondersteuning van hun werkzaamheden. Houd je van zingen en lijkt het je interessant om daarmee ook anderen te enthousiasmeren? Kom naar één van onze introductiebijeenkomsten en kijk of dit wat voor jou is. Voor meer informatie en opgeven: shvandam@zeelandnet.nl of bel 0118-502151.

HERINNERINGSBIJEENKOMST STADHUISMUSEUM ZIERIKZEE

Bedoeld voor alle oudere inwoners van Zeeland die het leuk vinden om samen met anderen verhalen over vroeger te delen
Dinsdag 29 oktober, 14.30-15.30 • Toegang gratis, incl. (vrijblijvend) museumbezoek

Zeeuws Weerzien organiseert samen met Feest van Herkenning bijeenkomsten in Zeeuwse musea, waarbij het delen van herinneringen centraal staat. Ieder kwartaal komen wij langs in een andere regio. Vrijwilligers presenteren een koffer vol voorwerpen uit het verleden en gaan hierover met u in gesprek bij een gezellig kopje koffie of thee. Weet u nog waar de voorwerpen voor werden gebruikt? Wij horen uw verhalen graag. Zo houden we niet alleen de herinnering aan ons mooie Zeeuwse erfgoed levend, maar hebben ook een luisterend oor voor elkaar.

Dit keer is Stadhuismuseum Zierikzee gastlocatie. Een prachtig monument met een rijke verzameling kunstschaten zoals scheepsmodellen, zilverwerk en unieke oude kaarten. Hier beleef je het verhaal van Zierikzee en omgeving. Kent u wellicht de winkel van de laatste kleermaker en barbier nog?

Voor de bijeenkomst geldt een maximum aantal deelnemers van 15 personen. Uw aanmelding wordt op volgorde van binnenkomst behandeld. Graag opgeven via - een email aan info@stadhuismuseum.nl (vermeld duidelijk uw naam en met hoeveel personen u komt) - of bel met het museum 0111-454464 (ma t/m vrij van 09:00 tot 17:00 uur).

**STADHUIS
MUSEUM
ZIERIKZEE**